

[Niels Helveg Petersen.]

naturfredningslov, der giver offentligheden udvidede rettigheder til skov og strand. Tilbudspigten skal træde i stedet for den forkastede kommunale forkøbsret. Tilbudspigten vil være et lige så effektivt instrument for kommunerne i deres jordpolitik, men rummer den betydelige psykologiske fordel, at den ikke forudsætter, at der allerede er aftalt en handel til anden side. Forkøbsretten kan netop virke brutal, fordi den bryder ind i en aftalt retshandel.

Der skal gennemføres nye regler, der regulerer bebyggelsen i det åbne land; det er et helt afgørende punkt. En stærk og smidig regulering af bebyggelsen i det åbne land er nødvendig, hvis vi skal sikre en hensigtsmæssig byudvikling og et rimeligt udbytte af de offentlige investeringer, og hvis vi ønsker at beskytte landbrugserhvervet imod uønskede prisstigninger på landbrugsejendomme. De nugældende regler for regulering af bebyggelsen i det åbne land er kaotiske, og opgaven er at skabe en klar og logisk opdeling af landet i byområder og landområder. Det radikale venstre lægger i de fortsatte forhandlinger helt afgørende vægt på dette. En rigtigt gennemført regulering af bebyggelsen i det åbne land er nødvendig for, at industrialiseringen og byvæksten kan få et heldigt forløb, og det er derfor et problem, hvis løsning får vidtrækkende betydning for, hvordan landet vil komme til at se ud. En frigørelsesafgift kommer ind i billedet ved jords overgang fra én anvendelse til en anden og skal betragtes som den pris, der må betales for udvidet adgang til at råde over jorden.

Vore planlægningsbestemmelser er ikke præget af logik og sammenhæng. Der tiltrænges en lovgivningsmæssig forenkling af de regler, der gælder for den lokale kommunale planlægning, og der tiltrænges en administrativ forenkling med decentraliseret godkendelsesmyndighed for de amtskommunale og regionale organer. Videre tiltrænges et egentligt lovgrundlag for landsplanlægningen, der i dag hviler på en regeringsbeslutning fra 1961, og som savner autoritet både i forhold til statslige og kommunale myndigheder. Også den regionale planlægning må have et andet grundlag; et lovforslag om regionsplanlægning var indeholdt i jordlovskomplekset i 1963, men bortfaldt.

Hovedstadsområdet indtager i alt dette en særstilling, dels derved at kommunalreformen ikke gælder for Københavns amt og for Københavns og Frederiksberg kommuner, dels derved, at erfaringen har vist, at der netop i hovedstadsområdet er behov for en koordinering af de kommunale råds arbejde, først og fremmest på planlægningens område. Planlægningsproblemerne i hovedstadsområdet må derfor med ind i billedet af en planlægningsreform, hvis billedet skal gøres færdigt.

Også saneringsproblemerne må tages op i forbindelse med reformen af planlægningslovgivningen. Vi har i øjeblikket en brugbar saneringslov, men ikke megen sanering. Både loven og dens administration, først og fremmest på kommunalt plan, kan forbedres. Denne regering vil få tilgivelse for meget, hvis den viser sig i stand til med stor fantasi og vilje at sætte fart i sanering og byfornyelse ikke bare kvantitativt, men sandelig også kvalitativt.

Jeg er efter åbningstalen optimist med hensyn til de jordlovsovervejelser, der foregår i regeringen. Jeg tror, der kommer lovforslag ud af disse overvejelser, der tager andre midler i brug, men som på ingen måde er ringere end de love, der faldt i 1963. Jordlovene er et ømtåligt problem, ømtåligt i forholdet mellem partier, ømtåligt i forholdet mellem lovgivningsmagt og befolkning. Hvis der derfor i denne samling kan gennemføres et sæt gode jordlove, vil det radikale venstre have nået et stort mål. For at opnå det er vi også parat til at acceptere mindre end det fuldkomne, hvis lovgivningen i øvrigt er klar, konsekvent og fremsynet. Jordlovsafstemningen i 1963 kan tolkes på mange måder. Men den var ikke en opfordring fra vælgerne til at lade arbejdet gå i stå i årevis. Tiden er inde til at komme videre, og jeg tror, at befolkningen vil spørge den tidligere statsminister, hr. J. O. Krag, med hvilken ret han retter skarp forhåndskritik mod regeringens jordlove efter selv som statsminister at have været leder af en regering, der i 4½ år ikke fremsatte ét jordlovsforslag.

Af anden reformlovgivning kan ventes oplæg til beslutning om reformer inden for folkeskolen. Vi venter lovforslag om revision af loven om ungdommens uddannelsesfond og om placering af et universitet nr. 2